

SZARVASI ÚJSÁG

Hetilap, a társadalom, közgazdaság és irodalom köréből.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 6 frt. — kr.
Félévre 3 frt. — kr.
Negyedévre 1 frt. 50 kr.

Egyes szám ára 12 kr.

MEGJELENIK:

hetenként egyszer **vasárnap**.

Az előfizetési és hirdetési pénzek, úgy a lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz Szarvasra küldendők.

A nyílt-térben minden garmondsor díja 25 kr

HIRDETESEK

jutányos áron vétetnek fel.

A hirdetések az „Árpád” irodalmi és nyomda intézetbe küldendők.

Budapesten lapunk számára hirdetéseket elfogad Jaulusz Gyula Dorottya utca 11. sz. továbbá A. V. Goldberger, servitátor 3. sz. alatt.

Aratáskor.

A barázdákba hullott veritéken az ég áldása készül mutatkozni. A bő aratás ha bekövetkezhetik, a magyar gazda fáradságának jutalmát találva, kézművesnek, kereskedőnek tett eddigi biztató ígéreteit csengő, vagy suhogó kész pénzzel beváltva: fellendülésre fogja juttatni a pangásban sinlődő anyagi viszonyokat.

Ez kedvező kilátás a közel jövőre, De hisz már máskor is hullámzott a kalásztenger a hármás hegyalatti rónára s vajon a következő évben nem ujultak e meg a panaszok ujfent, a köznyomor felett. mely rögtön beköszöntött ismét.

Valami okának kell lenni, hogy nálunk csak ily rövid ideig képes elhallgattatni az anyaföld dús áldása is az anyagi gondok jajveszékelését? Hiányzik talán némi életbölcse ség ahhoz, hogy anyagi jólétünket nem birjuk nyomról-nyomra fejleszteni, hanem untalan a visszaesés szélére jutunk?

A fő ok — úgy rémlik előttünk — az, hogy nem tudjuk helyesen értékesíteni jövedelmünket, s ennek a „miért”je az, hogy nem elég éles szemmel vizsgáljuk Nyugat-Europa haladását, törekvései eszközeit nem ismerve nagyon szűk látókörből ítéljük meg feladatunkat.

Például; ha valaki ismeri Helvétiaának zord és a természet kezéből mostohán kikerült földrajzi fekvését, és bámulattal látja, hogy minden természeti áldás hiányában minő képzelhetlen fokra hághat a szorgalom és takarékos ság folytán a népjólét: az tudni fogja, hogy oly temérdek felszínre lévő és még rejtett kincs mellett, mely e gazdag és szép országnak jutott, a szegénységet elűzni háza küszöbe elől és a nemzeti erőt jólétté fokozni, egye-

dül a komoly és elszánt akarattal függ.

Azonban, elnézést kérve az igaz szó nyíltságáért, kimondtuk, hogy kevés kivétellel a komoly akarat hiányában szenvedünk. Ha lelkesülni kell — persze pillanatnyilag — ott vagyunk mi, magyar nép. Ha önjavára valamit hathatósan tenni kell, ott van az angol, a francia, a belga és a többi — de nem mi.

Mind azon nyugoti államokban, melyeket oly örömet ohajtunk megközelíteni a haladás ösvényén, egyetlen egy jelszó divatozik, mely a csodákat miveli: a szorgalom és takarékos ság.

Talán az elsőre nézve nem állunk oly hátrányban, mint a másodokra. A magyar nép herculesi erőfejt ki időnként; de mert ebben is hiányzik a folytonosság, a siker nem lehet teljes. A téli idő télen sége absorbeálja a nyári erőfeszítés titáni munkáját.

De a takarékos ság terén teljesen primitív állapotban élünk még. Arról gondoskodni, hogy a mai nap feleslegéből valami megmaradjon tartaléktőke gyanánt a holnapra — nálunk nem szokás. A panasz örökké hallik, hogy pusztulunk, nincs pénz. De azért midőn több kerül be, mint a folyó kiadásokra kell, reá sem hederitünk a takarékos sági jelszóra. Elfelejtjük azt, hogy nemcsak a túlköltsékezés jelent pazarságot, hanem azt jelent minden költség, melyet a hasznos és szükségestől elvonva nélkülözhetőkre, vagy éppen fényezésre költünk. És vannak sokan, kik önmaguk és a közjólét ellen elkövetett bűnöket azon sophismával akarják mentetni, hogy a családapa által piperékre költött pénz az országban marad, s így az ipart élteni vele. Ez rettenetes vesztekes sophisma, mert ha az a pénz adósságfizetésre, vagy a gaz-

daság beruházására fordított volna, nem kevésbé hasznos emberek elősegítésére szolgáló, minő hasznosok azon divatárusok, kiknek zsebébe menesztette a pénzt a család fő presszionálása folytán, a takarékosághoz meg érzékkel sem bíró női léha piperevágy.

Főnnebb mondánk, hogy nem elég figyelmesen vizsgáljuk a nyugati emelkedés titkait. Erre azt ellenvelik, hogy kevésnek van módjában a külföldi életet tanulmányozni, mert külföldi utakat nem tehet. Nem is szükséges. Vannak elegenden, kik azt kényszerülve vagy jó kedvből megtették. Ezek mindent megfigyeltek, a minék a haza érdekében hasznát vehetni. Nem csak azt tudja valaki a mit magától, hanem a mit mások hazai szempontból megfigyeltek. S ezen megfigyelés szomorú tanulsága, hogy mindenütt jobban érzik a takarékoságot mint nálunk.

CASSIUS.

Csarnok.

Sirva vigad a magyar.

„A hegedű bus nótája, . . .
Magyar ember mulat nála.
Ugy meg sir-ri, ugy meg vigad
Hogy a szive majd megszakad.
Arany.

I.

A szó, melynek hallatára a szív hevesebben kezd dobogni: a nagy szó, melytől lelkesítve a gyermek férfinak, az

agg ifjunak érzi magát; a szent szó, mely egyaránt ellenállhatlanul dagasztja a nő és férfi keblet, a drága szó, melyre gondoltában a magyar örömeiben, bujában sirva fakad: e nagy, e szent, e drága szó a „Haza”. A haza szóban foglalatik az emberi szeretet és ohajtás tárgyainak összessége.

Hazáról szólunk a zsoltárok a babiloni vizeknél . . . Hazáért nálunk hősi halállal Hellasz gyermekei . . . Hazája bukán keblét felhasítja — Cato, Cassius, Brutus . . . A haza szent neve önte bátorságot, lelkesedést, kitartást, reményt a magyar szívébe, a haza szent neve tette hőssé, tette erőssé a magyart, hogy anyai szenvedésben, anyai küzdelemben, anyai sorscsapásban el nem csüggedne. E drága szó képezi ezer éves történelmünk dallamát, ez adta meg költészetünknek eredeti magyaros jellemvonását.

Minden nemzet szívébe felejtetlenül be van a nagy szó vésődve, — de mégis egy nemzet fia előtt sem bír és nem is bírhat e szó oly magasztos, oly rendkívüli jelentőséggel, mint a magyar előtt. Ezredéves emlék köti hazájához a magyart: fényes napok dicső emléke: mikre maiglan büszkén gondolunk, gyászos napok szomorú emléke, miktől maig is sajog a szív.

Ha a hős, ki a legerősebb vágytól, szenvedélytől vezetetik s a legnagyobb világi és erkölcsi érdekekkel jövén összeütközésbe, a küzdelemben összes lelki erejét fejt ki; — ha a hős, ki nagyszerű, kitűnő szellemi tulajdonaival részvétre és rokonszenvre indít, de ki lelkében oly csirát is hord, mely „ő v g z d é” é f l ö d é a . . . a . . . bukásának, megsemmisülésének okozója lesz; — ha a hős, ki nemes céljának elérésére teljes erejével törekszik és e küzdelemben bámulatunkat kelti fel, de a ki mindazáltal nagy vétség tévedés, hiba vagy bűn által bukik — méltó a tragikus hős nevére: akkor bizonyára, ha végig tekinted ezer éves történetünket, nem fogsz habozni kimondani a szót, hogy a magyar nemzet történelmének úgy egyes mozzana-

T Á R S A G

Az étretat-i szikla.

— Irta: Karr Alfonz, —

Volt egyszer egy halasz Étretatban. — Étretatban melynek festői partja festészeink némelyikében csinos emlékeket, Gatayes Léon barátunkban pedig gyöngéd dalokat keltett; ugyanott élt egy leány, nagy kék szemekkel, hamvas szőke hajjal, a naptól kissé megaranyozott arczbőrrel, biborajakkal . . .

Hogy arczképét befejezzük, mondhatnók, a mint minden női arcz leírásánál szokás, hogy foga fehér volt és apró, mint a gyöngysor; de ezt jó lelkiismerettel nem állíthatjuk, mert e partvidék lakói közül azok, kiket ismerünk, csak kevés vagy éppen semmi foggal nem dicsekedhetnek; mindamellett azok, kik nekünk e történetet elbeszítették, oly szépnek mondották Bérénicét hogy semminő tökélyt nem tagadhatunk meg tőle, hogy kellőleg tájékozunk önöket, hogy tökéletesen felfoghassák, mi tett Romain, képzeljék maguknak a lehető legrosszszabb nőt Romain számára; azért nem szükséges, hogy arra a nőre gondoljanak kit önök szeretnek, vagy a kit szerettek, vagy a kit szeretni fognak.

— Nem, szólt Romain, — nem leszek katona, nem akarok katona lenni.

Akkor, a császárság alatt már az is nagy merészség volt, ha valaki azt mondta: „Nem leszek katona” és rendszerint a legizgágabb emberek is megelégedtek ezzel a merészséggel.

— Nem leszek katona; nem akarom viselni szűk ruhájukat; csolnakomon akarok maradni és vállamon ezentul is hálóimat akarok czipelni a puska helyett, melynek nem tudom hasznát venni.

— Nem leszek katona, mert ha az alatt más venné nőül Bérénicét, azután egy golyó elvinné karomat vagy lábamat; és ha anyai piros szalagot adnának is, a mennyiből tiz fejkötőre csinálhatnék csokrot Bérénice számára: jobban szeretem karomat és lábamat — meg Bérénicét is.

— Nem akarok katona lenni; inkább a tengerbe vetem magamat a szikla tetejéről.

Azon időben még nem teljesült volt a nemzet óhaja és nem helyettesítették a gyűlölt katona összeírását az ujonczozással; — a mi tökéletesen mindegy, — az összeírásnál tehát elvitték a szegény Romain katonának.

A mint a dobos riadót vert, ő is elhagyta házát, mint a többi, miután sirva megcsókolta butorait, melyeket többé nem fog látni, és melyek ezentul Bérénicéé lesznek, valamint a kis széket, melyen ő ült egy este.

taiban, mint egész lefolyásában egy nagy tragédia hőse szerepét játsza.

És miként a tragikus hős bukását vagy kivüle, vagy benne fekvő ok (vagy mindkettő együttleg) idézheti elő: akképen Magyarország bukása is bol egyik, hol másik — legtöbbsnyire azonban külső és belső szerencsétlenségeknek, hibáknak egyaránt vala következménye. Sokat halljuk emlegetni a csapásokat, megpróbáltatásokat, melyek hazánkat, elhagyatott, szegény hazánkat érték; de valljuk be az igazat: balsorsunk okozója mégis legnagyobb mértékben magunk valánk. Csak-hogy e mellett — és ezt nem nemzeti önhittség mondatja velem, mert hisz jól tudom, hogy „a dicséret csiklándozás, ámitó Syrén” — e hibák mellett oly szép jellemvonásokkal is bír e nemzet, melyek (mint lelki nemessége, józan értelmessége, a szép, a költészet s k valtképen a szabadság iránt érzett kifogyhatlan szeretete) valamint egyrészt az irántai rokonszenv és részvét felköltését, úgy másrészt magának a nemzetnek újból és újból való újjászületését feltámadását eredményezték.

Mikor még magunk urai voltunk mikor még en-vérünk-ből valók, az Árpádok uralkodtak Magyarországon, mikor még saját akaratunkból választók királyainkat: — mit tevének? . . . Első királyunktól számítva hat század története nem egyéb, mint örökös viszálykodások, versengések szakadallan lánczolata. Vagy mondjatok Nagy Lajoson kívül egyetlen királyt, ki alatt pártversengés ne háborgatta, ne akadályozta volna az ország békés fejlődését, gyarapodását, anyagi és szellemi téren való haladását! Említsek-e tényeket? Megnevezzem-e az erdélyi Gútlát, a velencei Pétert, a gyanakvó Aba Sámuel? Felsoroljam-e a grengé Endre és Béla, a pártos Salamon és Géza, a Salamon és Sz. László, a nyugtalan Álmos és Könyves Kálmán, az álnok Borics és vak Béla, a III István és II László meg IV. István, a görög műveltségű III Béla és Géza testvére, a nagylelkű Imre és Endre öccse a tehetetlen II Endre és Béla fia, a IV Béla és István fia, az utolsó Árpád III Endre és vetélytársai, a cseh Vencel és az olasz Róbert Károly, a bajor Ottó és Károly, a R Károly

Semmit sem vitt magával, csak egy jokara társznyát, tele élelmi szerekkel és egy hajfűrtöt Bérénicetől.

Dobszó mellett hagyta el Romain is, mint a többi, házát; de a mit a többiek nem tettek, a helyett, hogy a piacra ment volna, felkuszott a sziklakon és négykézlab mászva eljutott olyan helyre, a hova nem jut el csak a sas — meg az az ember, ki szabadságát megakarja őrizni.

Ah, szabadság, te égi lény — a kít ma anynyira félreértetek! — a kiből részeg bachansnót akartak csinálni és a kívül tragár dalokat akartak enekeltetni, — undorral elfordultál a tisztatalan kehelytől és szerényen lesimitva ruha id redőit, megatlogtattad szárnyaidat és visszaszaszaltál az égbe, nemes dallamokat zengve, melyekből egyetlen hang sem jutott bele az ugynevezett hazafias dalokba; ah szabadság, égi lény, üdvözlégy!

Romain három napig volt itt elrejtve; éjjelenként meglátogatta Bérénicet és élelmi szereket vitt magával, melyeket huvóhelyén felhalmozott. Egy éjjelen követték és felfedezték rejteket; el akarták fogni, valószínűleg nem bírtak volna hozzá felhatolni; de a legesőt, a ki a felkuszást megkiértette, kő találta mellén, úgy, hogy legurult az éles sziklakon a tengerig, hol kiadta lelkét.

Utasításokat kénlek; oly példátlan eset volt ez, melyet nem lehetett büntetetlenül hagyni.

és a hatalmas fő ur Csák Máté, a gyermek Mária és II (kis) Károly, az kislelkű Zsigmond és Nápolyi László, az I Ulászló és Erzsébet anyakirályné, a derék Hunyadiak és gonosz Czillejek, a Garák és a nagy Hunyadi Mátyás, a II Ulászló és vetélytársai, a Zápolya és Bakács Tamás, a Zápolya és Ulászló, a Zápolya és II Lajos, a Zápolya és I Ferdinánd, a a Zápolya János Zsigmond és I. Ferdinánd, a János Zsigmond s Miksa s végre a Rudolf és II Mátyás közti párt versengéseket, viszálykodásokat? És a mik még ezután következtek! . . .

Ez az a fényes mult, a mellyel oly nagyon szeretünk dicsekedni, — ezek azok a nagy ősök, a kikre oly nemes büszkeséggel szoktunk hivatkozni? Ámde ez iszonyú, ez égrekiáltó véték nem terheli az egész nemzetet. . . Abban az időben, a melyből e szomorú igazságok ránk maradtak, még csak egyes kiváltságosak csinálták a nemzet történelmét. De épen ez benne a tragikum. Mert a nagyok büne miatt a csapások, a szenvedések az egész nemzetet érték. A tatár nem válogatott gazdag vagy szegény, nemes vagy jobbágy között. Pusztított, ölt, égetett — a hol volt mit. A török gazdagot, szegényt egyaránt rablánczra fűzött: azt, hogy jó váltság díjért adhassa ki, azt hogy baromi munkák végzésére használja. Az ország művelődésének előrehaladottságának bizonyosságait: a főváros mükincesit kirabolta, elpusztította. . . Ott van Sajó ott van Mohács — örök fájó tanulságul írva történelmünk lapjaira . . .

Végre a sok versengésben, pártosságban, belviszályban kimerülénk, A nemzet vére, vagyona megfogyott. A magyar alföld gazdag városai a török hófoltság ideje alatt nagy részt elpusztulának. A magyarság jó része elzülte. A dusan termő föld kopáran műveletlenül maradt. Gazdagság, jólét eltűne a hazából. Hogy ily körülmények közt a nemesebb művelődésről majduem teljesen megfeledekezünk azon épen nem csodálkozhatni.

Hogy pedig az inság pohara csordulatilag teljék, az Isten átka teljesebb legyen, szomszédaink, kiket a török pusztítása ellen védünk, tulajdon királyaink, a Habsburgok

A császár nevében a préfect azt mondta: Romain katona lesz.

A maga és Bérénice nevében Romain azt mondta:

— Nem leszek katona.

A katonákat, kik megkisértették a sziklára feljutni, kődobások leverték labaikrol: elhatározták, hogy kiéheztetik; minden utat elzártak; Romain nem jöhetett le, hogy élelmi szereket vegyen magához, s hogy meglátogassa Bérénicet.

De Bérénice felhasználva az éj homályát, levetette cipőjét és harisnyáját, hogy el ne csusszék és feljutott Romainhoz. Lábai, melyek a szikla fővénél még fehérék voltak, vérezték, mire fölért, és Romain csókjaival törülte le róluk a vért.

Egy napon gyanuba vették Bérénicet és nem engedték a sziklahoz közeledni.

A préfect újabb rendeletére lödözni kezdtek; de a golyók visszapattantak a sziklaról, vagy a földbe furódtak.

Visszatértek a kiéheztetés tervéhez és Romain három napig élelem nélkül volt.

Füvet próbált enni; de anynyira elgyengült és anynyira elvesztette batorságát, hogy a szikla tetőjéről le akarta magát vetni.

A negyedik napon barlangjában kenyeret talált, melyet elrejtett és melyről megfeledekezett, volt: mahón megette.

— Rajta, szolt magában, most megcsodáltam, a hánia-

a kiknek őseit a mi őseink segíték trónra, a kiket saját hazánk királyává tettünk, a kiknek trónját a bukástól magyar legyverek védtek meg; — tulajdon királyaink a nemzet bukását, önállóságának megszüntetését, az európai államok sorából való kitöröltesét határozzák el. — És ekkor a magyar nép, bár mindenkinek felett békére lett volna szüksége, gigászi harcztót kezdve küzdeni függetlenségeért, szabadságáért. Oh! „hányszor kelénk fel három század óta lerázni hősleg a bilincseket! S kardunk mindig behullt a várfolyóba, mely meghasított keblünkéből eredt, s ájulva a mint a földön feküdtünk kaczagva tombolt a zsarnok felettünk. „Minek beszélném el hőszasán Bocskay felkelését, minek Bethlen Gáborét, minek Tökölyét minek a Rákócziakét — úgy is eleven emlékezetébe, szívébe, lelkebe vannak vésve e tények valamennyi magyar embernek.

Vagy miért utalnék a közel multra, a mikor ellenünk — midőn már újra életjelt adtunk magunkról midőn már újra kezdte visszatérni a jólét, kezdte virágzásnak indulni irodalmunk, gazdaságunk, iparunk, kezdte haladni az egész nemzet — a mikor ellenünk újra megkezdték a harcot; a mikor minden eszközt megkísérletek, felhasználtak szegény hazánk megsemmisítésére; a mikor ellenünk fellázították a különféle nemzetiségeket; a mikor a megtámadott, készületlen védtelen, elhagyatott nemzet nem csak a lázadók, de a fegyelmet császári seregekkel, kipróbált, edzett katonák ezreivel szemben is diadalmasan küzde, úgy hogy az ármány saját erejével célt nem érven, a muszka czár százezernyi hadait hívá be a jogaiért küzdő nemzet megtörésére, és a mikor végre a császári udvar segítve a belarulás által, jogtalan ügyének bűnös eszközökkel diadalt aratott: a nemzet nagyjait a vértanuság Golgóthájára hurczoltatta s egy néptörzsök esett a bárdnak alája és magát a nemzetet kitörülte az élő nemzetek sorából, miképen azt Petőfi megjósolá: „Láttam ledöntött rab országokat, hol nem hallatszott a rabok jaja mert jajgatásukat fölülhaladta — a zsarnok hatalom guny kaczaja. „Szomorú igazságok ezek . . . Fátvolt reá . . .

pig eróm elhagy és az ég bizonyosan nem fog ismét ilyen nem remélt segílyt küldeni.

Az ég? legyen, Romain. mivel elég boldog vagy hinni, hogy az égnek kedve van a mi apró ügyeinkbe avatkozni.

Megvárta az éjjelt, késével felhasította karját, vérebe áztatta ingét és belegöngyölve nehéz czipőit, hogy a szél magával ne vigye, ledobta a szikla tövébe a fövenyre; azután lemászott.

Mínthogy minden kijárást szorosán őriztek. négykézláb egy katonához csuszott, a ki elaludt: késének négy szurásával lehetlenné tette reá nézve a felébredést. Azután ruháit kövekkel megtömve, beledobta a tengerbe.

Majd elment Bérénicehez, ellátta magát élelmi szerekkel és más buvóhelyet keresett magának.

Másnap a tenger elborította a fövenyt, magával sodorva a czipőket és a véres inget; kihalászták. Azt hitték, hogy Romain levetette magát a sziklaról, vagy hogy szökés közben lezuhant. — Felmásztak rejtekéhez, mely üres volt. Kilencz nap mulva a katonát, kit Romain megölt, szökevénynek nyilvánították és nem gondoltak többé Romainnél, a kiről három évig senki sem beszélt.

Bérénice husz éves volt, de minden ajánlatot visszautasított, nem akart férjhez menni. Azt hitték, hogy Romain emléke tartóztatja vissza; de minthogy nem látták őt sem szomorúnak, sem bánatosnak, nem bírták az emberek maguknak megmagyarázni, miért kárhoztatja magát egyedüllet e.

De ez esetben sem egészen és egyedül kívülünk vala bukásunk oka. S épen ez e nagy küzdelem tragikai motivuma. Ismét a régi idők szelleme, ismét a régi átok. Mert a mi a katasztrófát előidéző, — az nem egyedül az ellenség roppant száma vala. de . . . „büszke, szenvedélyes, verengő vezére“ . . . Ott van Világos — szomorú tanútságul írva történelmünk lapjaira . . . Hajb! minő tanulmány! . . . Fogunk-e tanulni belőle? — Mert, az nem lehet, hogy annyi szív hiába ontá vért! „Az nem lehet, hogy milliók fohásza örökké visszamáljon rólad ég!“ . . .

* * *

Réthy Dezső.

(Folytatása köv.)

HIREK.

— (A szarvasi főgymnásium) értesítője 188^{1/2}-ről előttünk fekszik. A füzetet Benka Gyula tanár „Tanítóképzés főgymnáziumunk kapcsában“ című szakértekezése nyitja meg, melyben életrevaló újításokat ajánl. A füzet többi részét a főiskola beléletének ismertetése foglalja el. A táblás kimutatás szerint főgymnásiumunknak a lefolyt tanév zárásával 554 hallgatója volt; ebből vallásra: ág. ev. 215, református 65, r. cath. 119, görög kel. 52, mózes vallásu 103; nemzetiségre: magyar 551, tót 1, román 2. E számból 167-en alumneumi élkezésben részesültek. Az évi eseményekből fel- emlíjük, miszerint a fenti létszámból mindössze 4 tanuló lett erkölcsi okokból eltávolítva, — s daczára a kedvezőtlen egészségi viszonyoknak, mindössze 2 tanuló hunyt el. Érettségi vizsgálatra 58 tanuló bocsáttatott: ezek közül 53 érettnak nyilvánított s 5 visszavetett. — A tanári nyugdíj alap, mely célra a gyűjtés mindössze 4 év óta folytatattik: eddigelé 2330 frtnyi alaptökével rendelkezik. — A főgymnáziumi tandíjra s alumneumi díjra nézve a következő új intéz-

Mindennek van vége, a császárságnak is vége lett Romain visszatért: három évig élt a sziklák közt, hova egyedül meghittje Bérénice vitte neki az eledelt. Ismét megtalálta csónakját és halóit, melyeknek Bérénice gondját viselte — — — — —

— És aztán?

— Ezze vége.

— Ah!

— Mit akarnának önök még?

— Semmit. De csodálatos, hogy ez így végződjék.

— Tegyétek hozzá, ha tetszik, hogy sokáig éltek és hogy sok gyermekük lett.

— Nem ezt értjük; Romain derék bátor fiu a kiből lehetett volna valami.

— Micsoda?

— Mi tudjuk mi. A mit érteni szokás ez alatt, hogy „lett belőle valami.“

— Mi lehetett volna egyéb, mint kedvese vagy férje ama nőnek, kit szeretett, halóival keresve kenyerét, még pedig isten szabad ege alatt — Romain történetének végét akarják hallani. — Előbb azonban egy előítéletet kell eloszlatnunk. Tudniok kell, hogy nem minden történetnek van vége, hogy kevésnek van vége; hogy az életben a drámának gyakran csak egy vagy két felvonását látjuk, — van expositiója, de nincs bonyodalma sem megoldása: vagy mint a szellemdus Gozlan Leon állítja, az életben nem léte-

kedé-ek tételtek. Az izr. felekezethez tartozó ifjak, tekintve azon körülményt, melyszerint az izr. felekezet a főgymnásium és mellékintézetei megalapításához és fentartásához rendszeres évi adózással nem járul — kétszeres tandíjfizetésre kötelezettek; az alumneum teljes díja pedig 50 forintban; s kedvezményi díja 30 forintban lett megállapítva. Az értesítő végén a főgymnásium nagyérdemű igazgatója, Tatay István jelenti, miszerint tanári s igazgatói hivatalát az egyházmegyei konvent felhívására még egy rövid időre, így névszerint a következő tanévre megtartja. Ez örvendetes elhatározást úgy a tanárok, mint a közönség bizonyára a legnagyobb örömmel fogadja s azon kellemes reményt fűzi hozzá, vajha hazai közoktatás-ügyünk ezen elsőrendű bajnoka ne csupán a következő évre, de még számos évekre vállalja ezen kiváló szervező képességének, kitűnő erélyének teljesen megfelelő fontos tisztet, melynek terheit oly szellemi erő, mint Tatay Istváné könnyen győzi. A jeles férfiú, tiszseri megválasztatás mellett, 26 év óta viseli főgymnásiumunk igazgatói tisztét, oly a részletekig menő odaadással, miőre példa alig található. A rend és fegyelem szálai mind az ő kezében összpontosulnak, s a mi gyarapodás észlelhető a főgymnásium szellemi avagy anyagi érdekei körül, a mi helyes reform létesített e részben: mindaz az ő rendkívüli erélyes, szervező működésének köszönhető. Hy érdemmel szemben, ha az a leghivebben betöltött munka után végre is a magánélet nyugalma óhajtana térni: kell, hogy az esperesség a legfigyelmesebb legyen, aminthogy a közhála méltán fűződik legszebb babérré a jeles férfiú homlokára. De mint főntebb kifejezők, az öröktvékenység e példányszerű képviselője — a tanügy végtelen hasznára — még mindig ereje teljében, távol áll attól, hogy a nyugalomra utalva volna, s hogy e fényes tisztet még számos évekig Tatay István töltsen be: azt a közönség oly fontos közügynek ismeri, mely elől a közélet legmagasabb érdekeinek élő jeles férfiú bizonyára nem fog kitérni.

— (Halálózás.) F. hó 11-én d. u. 5. órakor kísértetett városunkban örök nyugalomra Rothmann S. regale-bérlő

zik drama; az események többnyire egymás mellett haladnak, a nélkül, hogy összeütközésbe jönnének; a szinpad hatás elemei tíz perczel elhibázzak egymást és a szinpad hatás tönkre megy.

Romain története például a legtökéletlenebbre egyike, melyeket csak képzelhetünk. Legnagyobb önök előtt, az önök hitével szemben; nekünk kik nem hiszünk az emberek következetességében és kik nem szeretjük azokat, kik magukat következeteseknek tartják, a történetnek ez a befejezése tetszik mert olyannak mutatja az embert, a milyen valóban.

* * *

Később a téli estéken, midőn a zord idő nem engedte, hogy a halászbárkák tengerre szálljanak, a tüzhely mellett, mely sehohsem oly kényelmes mint Normandiában; mert falun még arra latszanak készülni a kemenczék, hogy melegedjünk mellettük, városokban arra való, hogy egy órát, két gyertyatartót üveg alatt és két vázát csinált virágokkal állítsanak reájok; a pattogó tűz mellett Romain néha elbeszélte történetét; elmondta, milyen szomorú életet folytatott három éven át, és milyen bátorságot kölcsönzött neki szerelme; Bérénice ezen elbeszélés alatt szerelmesen nézett reá és néha kezével megtörülte szemét.

Egy ízben olyan férfiak álltak körül a tüzhelyet, kik büszkéek voltak a veszélyekre, melyekbe akaratuk ellenére

ur neje, szül. Kohn Regina asszony. A derék nő kora elhunyt általános részvétet keltett Béke hamvaira!

— (Beküldetett.) Néh. Rothmanné szül. Kohn Regina asszony hátramaradt családja mély köszönetét nyilvánítja azoknak, kik a boldogult temetésén részvétteljes jelenlétükkel a család fájdalmát enyhíteni törekedtek.

— (Aszababban) való fürdés minden korlátozás nélkül folyik városunk mentén. Ökölnyi gyerekek s vén kamaszok minden genirozás nélkül lubizkolnak a hős elemben, a körözsnek közvetlenül a város alatt folyó részein, természetesen igen természetes jelmezben, a mi lehet az illetőkre nézve kellemes dolog, de nem ám a publikumra. Egy kis rendőri beavatkozás igen helyén való lenne ezen az illetőkre sok tekintetben veszélyes s a járó-kelő közönségre sem épületes visszaélések meggátlására.

— (Halálózás.) Huszka Gergely szarvasi iparos neje, hosszas szenvedés után f. hó 7-én jobblétre szenderült. Temetése általános részvét mellett folyó hó 9-én ment végbe.

— (Védgátaink) felülvizsgálását a kormánybiztosági közegek a napokban végezték. A vizsgálat alaposságáról tanuskodik azon körülmény, melyszerint a gáttesten több keresztmetszés eszközöltetett, minek folytán a földrétegzet kéllöképen előtűnik. E metszetekből kitűnt, hogy a magasztási munkálat elég jól sikerült, a mennyiben az új földhányás szilárdul összeforrt az alaptesttel.

— (Többlap) közölte, miszerint városunkban némely ház falán antisemita falragaszok találtattak. Mi ugyan tudomásával voltunk e ténynek; de miután a rögtön megejtett hatósági vizsgálat a dolgot egészen jelentéktelen rostrefának találta, mit csakis az éretlenség követhetett el: érdemesnek sem találtuk megemlékezni róla, annál kevésbbé, mert valamint a multban nem volt példa reá városunkban, hogy a jó egyetértést, mely bennünket izraelita polgártársainkkal egybefűz, bármely incidens megzavarhatta volna, úgy, tekintve az adott viszonyokat: erre a jövőben sem lehet ok,

sodortattak és melyek miatt sirva váltak meg otthonuktól. Mindegyikük magának tulajdonította a császárság dicsőségét és azt hitte, hogy ő nyerte meg e csatát, melyben halálos féltelmeket állt ki.

Beszéltek csatákról, belekeverve néhány hangzatos és jelentőség nélküli frázist.

Bebizonyították Romainnek, hogy gyávaság volt tőle, midőn egyedül küzdött a katonákkal, az éhséggel, a szomjúsággal, a kétségbeeséssel, hogy megőrizze szabadságát a helyett, hogy elment volna a tömeggel találonra puskázni, a nélkül, hogy tudta volna miért.

Romain most szégyelni kezdte erélyét. Maga Bérénice sem volt többé büszke férjére; gyakran azon vette magát észre, hogy ő is úgy tett volna, mint a többi, vajha szolgált volna. Lassankint jobban tetszettek neki a csatákról szóló elbeszélések, mint Romain története. Egy kiszolgált katoná addig szépelget neki, míg meghallgatta. — Romain nem mert szólni, mert elhitették vele, hogy gyáva volt; de egy este megölte nejeinek szeretőjét; azután úgy mint rendesen elment hazulról, felmászott sziklájára és másnap a parti, fűvényen találtak nemcsak ingét és cipőjét, de szétzúzott testét is.

— (A városunkban) felállítandó állami posta-hivatal helyiségeül, mint újabban értesülénk, a Korbuly-féle piactéri sarokház szemeltetett ki, mely e czélnak minden tekintetben megfelelő lenne.

— (Színügy) Mint értesülénk, Krecsányi Ignác szinigazgató Egerből, hol jelenleg működik, September 1-én jól szervezett társulatával városunkba jő, itt töltendő a szini idényt, melyre az előadási engedélyt, több pályázó közül ő nyerte ki. Czélszerű lenne, ha a szintársulat már augusztus 25-én megkezdene előadásait, tekintve azon körülményt, hogy ezidőjájt számos vidéki család fordul meg városunkban a gymn. beiratkozások alkalmából. Reméljük, hogy e jól szervezett, s főleg operette-társulat, ezuttal zenekart is hoz magával, mit multkori ittlétekor sajnosan nélkülözünk.

— (Az aratás) immár az ország minden részében megindult s ha váratlan elemi csapások nem következnek be, úgy az ország a korai aratás minden előnyét biztos élvezni fogja. Az eddigi jelentések szerint leggazdagabb termésünk van búzából, a mit, az egész ország termését tekintve, a mult évek termési adataira alapítva, 25 millió hektoliterre bizvást lehet becsülni, annál inkább, mert a mai jelentések szerint a felvidéken 4—6 m. mázsát várnak, (a mult évben csak 3—4 mm. volt.) A Dunántulról nem lehet egységes adatot közölni, de annyi konstatálható, hogy a mult évi 4—9 mmázsa termésnél nagyobb, 5—7 mm. lesz az idei termés, az alsó tiszavidék termése jó közép. a Bánságé pedig jeles jó termésnek vehető, ez utóbbi vidéken kat. holdankint

8 mmázsat jeleznek, míg a mult évi csak 3—4 mm. volt. A rozsból alig középtermés, árpából jó közép, zabból teljes termést jeleznek. A tengeri, melyből szintén jóval több termeltetett az idén, úgy szintén a kapás és gumósnövények az évszakhoz képest kielégítő állást mutatnak.

Szerkesztői üzenetek.

— H — r Gyula Szerejevó Ajánlott levelet küldtünk, de a választ mindhiába vártuk. Kérdés, hogy kézhez érkezett-e? Mi onnan, két levelező lapot kivéve, egyetlen levelet sem kaptunk. A kiállításba helyezett ismertető közlemények s köszönettel vennők. Üdvözet!

— R B Arad. A versküldeményt vettük. Úgy látszik, hogy ön nincs eszmélkedési anyag híjával; de alaki szempontokból versei a kísérlet határait még nem léptek át. A küldött versekben határozott tehetség jeleit látjuk, s hisszük, hogy tanulmányokkal párosult szorgalom mellett hamarabb egészen correct dolgokat produkálhat ön e nemben. A küldöttek közt legsikerültebbnek tartjuk a V. P. sirjánál címűt, noha épen nem osztjuk abbeli véleményt mintha ezen jelesünk emléke fönn ne lenne tartva, sőt ellenkezőleg, e részben elég tétetett. — Az ígért tudósításokat szívesen vesszük.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos: Sipos Soma.

GUTJAHR és MÜLLER Budapesten

Első budapesti Trieur, rostalemez és gazdasági gépgyár (ezelőtt BROGLE J. és MÜLLER a Margit-hid közelében

ajánlják szelíd szerkezetű és javított gyártmányukat, mint:

Trieurok gazdasági számára.

Járgány-cséplőgépek.

Szelelő-rosták.

Kukoricza-morzsolók.

Szeeska agók.

Borsajtók.

Különlegességek malmok számára.

Dupl malmok.

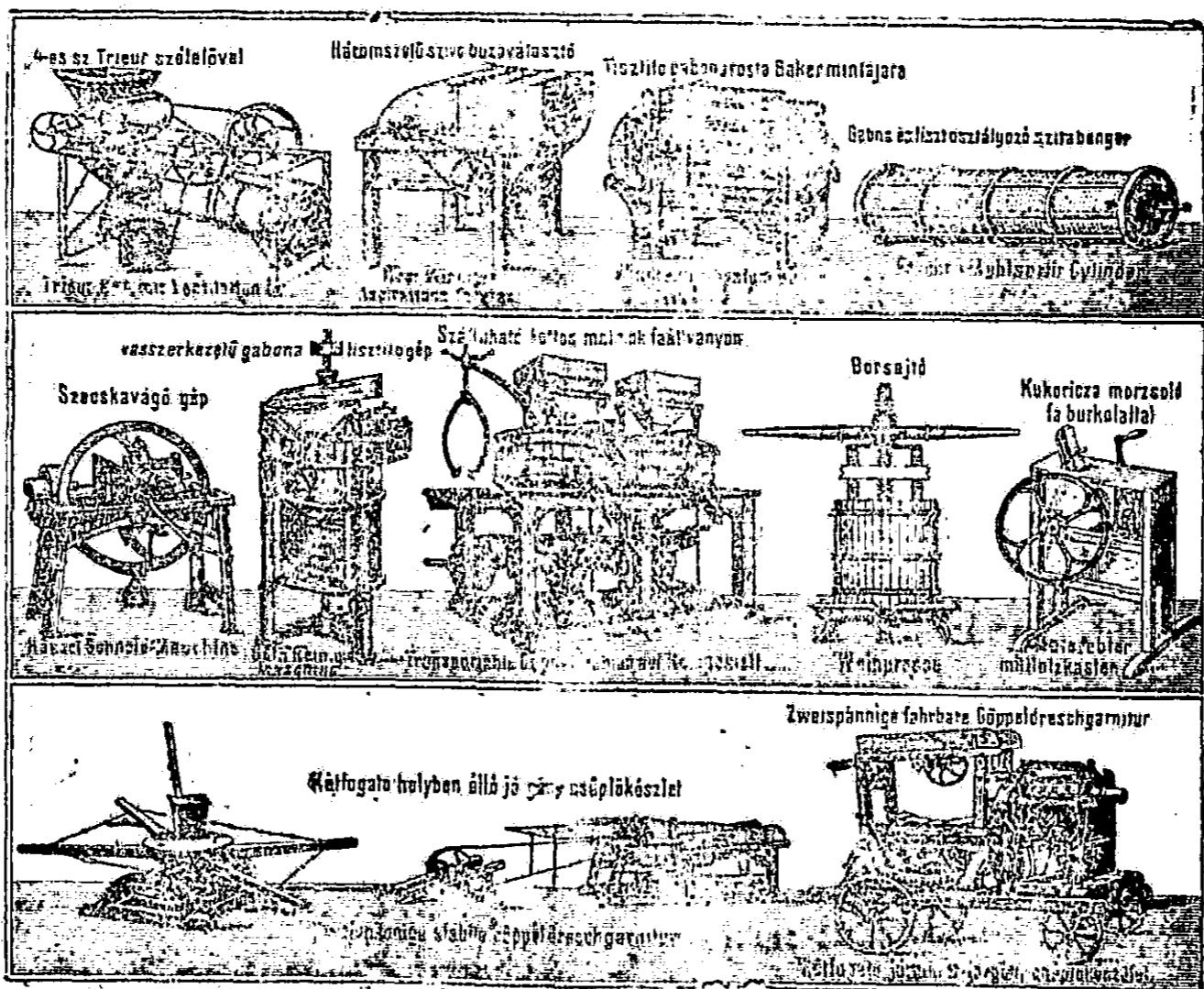
Malom trieur-hengerek.

Gabona osztályzó hengerek.

Koptató-gépek.

Daraválasztó-gépek.

Tararok, Detacheerők.

Malom-alkatrészek u. m.

Transmissiók

Szikkerek.

Rostalemez-ek:

Cséplőgéprosták.

Liszthengersizítók.

Koptató-lemezek.

Rostáló-lyuk-ek.

Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

Gyári raktár és képviselőség Szarvason Elefant Pál urnál.

878/882

Árverési hirdetmény.

A szarvasi kir. jbiróság mint telekkvi hatóság részéről közhiré tétetik, hogy Krecsmásik Pál ügyvéd végrehajthatónak Spisják János végrehajtást szenvedő ellen 20 frt s járulécai iránti végrehajtást ügyben a szarvasi 281 sz. : tkvben jegyzett A (: 376-377 :) helyr. sz. : alatti 800 frt becsült ingatlan az 1882. évi August hó 2-ik napján déle. 9. órakor Szarvas város házánál megtartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt eladni fog.

1-ször : kikiáltási ár a fennebb kitett becsár. melyen alul is elsőárveréskor az árverésre kitűzött birtok elfog adatni —

2-or : Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan becsárnok 10,0^o vagyis 80 frtot készpénzben vagy ovadékképes papirban a kiküldött kezéhez letenni.

3-or : Vevő köteles a vételért három egyenlő részletben és pedig az első részt az árverés napján a másodikrészt ugyanazon naptól számítandó 3 hónap alatt, a harmadik részt ugyanazon naptól számítandó 6 hónap alatt, — minden egyes vételári részlet után a birtokba lépés napjától számítandó 6% kamatokkal együtt ezen kir. jbiróság tlkvi osztályánál előre kieszközölt utalvány alapján a szarvasi kir. adó, mint birói letéti pénztárnál lefizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

4-szer : Vevő köteles az épületeket a birtokbalépés napjával tűzkár ellen biztosítani.

5-ször : Az árverés jogerőre emelkedésekor vevő a megvett ingatlan birtokába lép, ennél fogva a megvett ingatlan haszna és terhei ez időből őt illetik.

6-szor : A tulajdonjog bekebelezése csak a vételár és kamatainak teljes lefizetése után fog vevő javára hivatalból eszközöltetni.

Az átruházási költségek vevőt terhelik.

7-szer : A mennyiben vevő az árverési feltételek bármelyikének eleget nem tette, a megvett ingatlan az érdekelt felek bármelyikének kérelmére 1881 évi 6 t. cz. 185 § értelmében vevő veszelyére és költségére bánatpénzének elvesztése mellett, újabb árverés alá bocsáttatni és csupán egy határidőnek kitűzése mellett az előbbi becsáron alul is eladatni fog.

8-szor : Vevőnek a vett ingatlanságról a vét bizonyítvány csakis az esetben adatik ki, ha a vételtől számítandó 8. nap alatt utóajánlat nem tétetik.

Felhivatnak azok, kik az árverésre kitűzött javak iránt tulajdoni-vagy más igényt avagy elsőbbségi jogokat érvényesíthetni vélnek, hogy érszbeni kereseteiket e hirdetménynek a „Szarvasi Ujság“-ban lett közzététele napjától számítandó 15. nap alatt, habár különértesítést nem vettek is, ezen kir. jbiróságnál nyujtsák be : különben azok a végrehajtás folyamatát nem gátolván. egyedül a vételár feleslegére fognak utasítatni.

A szarvasi kir. jbiróság telekkvi hatósága 1882. május hó 10.

Potoczky Elek
kir. aljárásbiró.

1694/882.

Ujabb Pályázat.

A f. é Jul : 2-iki választással Orosháza községénél üresedésbejött egy másik jegyzői állomás, melynek évi javadalma 700 fr. készpénz-fizetés ; a lakosok részére a jegyzők által közösen teljesítendő munkák törvényes díjaiban egyenlő arányban részesülés, és 200 frt lakbér : s melynek részleteiben közmegállapítás alá eső munkakörébe főként a katonai ügyvitel tartozik a folyó Julius hó 30-án d. e. 11 órakor a község házában megtartandó választáson fog pótlólag betölteni.

Mire nézve a szokásos pályázati kérvények Julius 25-ik bezárólag nyujtandók be hozzám.

Orosházán 1882 Julius 6-án

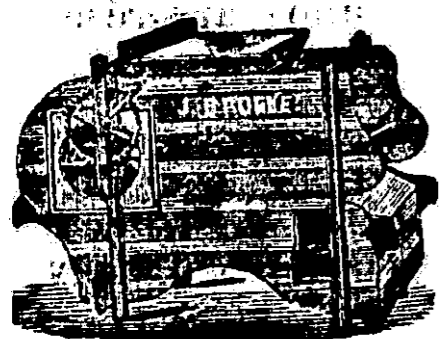
Eördögh Lajos
szolgabiró.

BROGLE JÓZSEF

gép és rostalemez gyára Budapest

Gyár: vácsi ut az osztr. állampályá közelében. Raktár: vácsi körút 68 sz.

Ajánlja minden gazdasági kiállításon kitüntetett, javított gyártmányait mint:

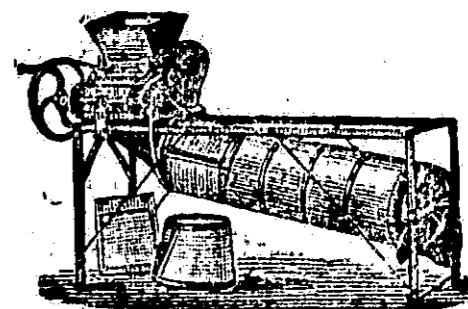

Trieur öket változó áv l

Tisztító gépeket szelelővel

Különlegességeket malmok számára

28.466 szabadalmazott **hárm**as ekéket

Cséplőgép-rostákat lyukasztott és hasított lemezeket

vas, acél, és horganyból, valamint mindennemű gazdasági gépek és szereket.

Árj gyzékek kívánatra ingyen.

Alolirott 'iszteltt' értesítom a n. e, köz'nságet,

1 - 3

hogy az iskolai helyiséget
a posta-utczába a **BRENGARTNER**-féle házba
tettem át.

A szünidei tanfolyamot júliushó 10-án, a tanóvet szeptember
hó 1-én nyitom meg.

A t. cz. szülők bizalmát kérve,

Szarvas 1882 jul. 9-én.

CSICSA MATHILD,

az intézet igazgató-tulajdonosa.

Egy jó családból való tiu
mint tanonc
azonnal alkalmazást nyerhet

Bartóky László

vas- és fűszerkereskedésében

B.-Csabán.

1 - 3

A **o** irottnak selyemutczai háza

(vált **Dubosfi** féle ház)

szabad kézből

1"nyös f"tétélek mellett

e l a d ó.

Ponyiczky János
takarékpénztárnok.

